

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrčkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javna zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upravnništvo** ulica Molino picolo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame cije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Ob otvoritvi zasedanja deželnega zbora tržaškega.

Jutri se snide deželni zbor tržaški. S tem je seveda za naše slovenske zastopnike nastalo vprašanje, da-li se jim je letos udeležiti razprav ali ne. Sklenili so soglasno, da ne! — in opravičujejo ta svoj sklep nastopno:

Povodom otvoritve šestega zasedanja deželnega zbora tržaškega, vršivše se dne 11. januarja 1895, izročili so slovenski poslanci v istem deželnem zboru dan prej, v roke gosp. deželnega glavarja dr. Ferdinanda Pitteri-ja, nastopno izjavo:

„Prejmasi gospod deželni glavar!“

Uvažujé, da slovenskim poslancem okolice tržaške v deželnem zboru ob narodnostnih vprašanjih stoji nasproti *jedna sama in kompaktna večina*;

uvažujé, da pričajo dosedanje skušnje, posebno pa skušnje iz sedanje legislativne dóbe, da se je ta večina v vsakem slučaju pokazala nasprotno vsem opravičenim zahtevam Slovencev te mestne pokrajine, in to ne le narodnim zahtevam, ampak celó moralnim in materijalnim;

uvažujé, da je položénje slov. poslancev v deželni zbornici nevdzdržljivo tudi zaradi dejstva, da so izpostavljeni zasramovanju od strani občinstva na galeriji, kar jim onemogočuje svobodno izvrševanje svojega mandata;

uvažujé, da so v programu sedanjega deželnozborskega zasedanja razni predlogi, kateri neposredno zadevajo narodne, moralne in materijalne koristi Slovencev v tej mestni pokrajini;

uvažujé, da bi se morali slovenski poslanci postaviti v *najodločnejšo opozicijo* proti tem predlogom;

uvažujé, da dogodki iz najnovejših časov opravičujejo bojazen, da bodo slovenski poslanci v tem zasedanju izpostavljeni *še silnejšim napadom* nego doslej

in uvažujé, da visoka vlada še ni dala zaželenih garancij, kakoršnih so zahtevali nekateri poslanci v državnem zboru z interpelacijo, predloženo v seji z dne 14. decembra 1894. gledé na svobodo

osebe in govora v sedanjem zasedanju deželnih zborov istrskega in tržaškega:

izjavljajo slovenski poslanci, da se vzdružé vsakoršnega sodelovanja v sedanjem deželnozborskem zasedanju.

Zajedno prosijo Vašo Prejasnost, da blagoizvolite vzeti na znanje to izjavo ter da priobčite isto visoki zbornici.

Izvolite, prejasni gospod deželni glavar, vsprejeti izraz najglobljega spoštovanja in ndanosti podpisanih.

V Trstu, dne 10. januarja 1895.*

Ker se razmere od tedaj niso nikakor zboljšale za Slovence tržaške pokrajine ter je italijanska kompaktna večina v zadnjem zasedanju deželnega zbora tržaškega še bolj naglašala svoje odklanjajoče stališče proti vsem opravičenim narodnim, moralnim in materijalnim težnjam naših slovenskih volilcev, nastopajoča celó agresivno proti mrvici naprimitivnejših pravic, katere uživa slovenski narod v Trstu (vsprejel se je n. pr. v drugi seji zakonski načrt radi naprave in notranje uredbe nove zemljiške knjige, ki v nasprotju z obstoječimi ustavnimi zakoni in enakopravnostjo vseh narodnosti postavlja v §. 2, 3 in 4 omenjenega načrta slovenski jezik v nižjo vrsto, kakor italijanski; vsprejela se je v treji seji resolucija, vsled katere naj bi se slovenska krajevna imena v tržaški okolici pisala edino le jezikovno in zgodovinsko neopravičenim italijanskim pravopisom ter je v isti seji neki poslanec današnje okoličanske Slovence nekako označil kakor potomce morlaških roparjev in požigalcev, proti kateri žalitvi ni reagiral nikdo v zbornici, ni gospod deželni glavar, niti navzoči vladni zastopnik; vsprejela se je slednjč v četrti seji resolucija, naperjena proti slovenskemu bogoslužju v tržaških cerkvah, pri kateri priliki se je gosp. poročevalec, ne da bi bil pokaran za to, o Slovencih tržaških izrazil kot o „nekem“ plemenu, ki ni njih (italijansko) in ki nima **nikakih pravic** v tržaški mestni pokrajini);

ker se naša zgornja lanska izjava niti ni prečitala v deželnem zboru, s čemer se je

takoj se ji je pridružil ter ji na dolgo in široko razkladal, kako se je zgodila ta „nesreča“. In tudi ona mu je razkladala ter se opravičevala. Kmalu sta bila na čistem; potem sta govorila o tem in onem — zlasti pa o gledišču, zakaj Rudi zna vse najlepše operne arije in vse najimnitnejše monologe Lewinskega in Sonnenthala! Ko pa sta dospela do njenih vrat, bila sta že tolika prijatelja, da sta se domenila, da pojdeta naslednjega dne skupaj v gledišče. In res sta šla, po gledišči pa soupirat k „Riedhofu“ v chambre separé... Oh, ta Rudi! — Skoro vsak dan je doživel kaj „imenitnega“, bodisi potem že s kako udovico, gospico, gospo ali pa celó kako — sobarico. Je-li čudno, da sem ga zavidal, strašno nepopisno zavidal?! — Saj jaz nisem doživel nikdar nič „imenitnega“, najsi sem se vozaril po vsem Dunaji s tramvaji in omnibusi, najsi sem se še tako zaletaval okoli hišnih oglov i. t. d. Sovražil in zaničeval sem samega sebe ter preklinjal tisto nesrečno zvezdo, pod katero sem bil rojen. Zakaj se meni ne posreči do kakega cenega, pikantnega doživljaja?! Grd baš nisem, jezik se mi vrti kot vreteno, če treba, — moja toileta tudi

nas, svobodno od ljudstva voljene poslance tud od strani predsedništva preziralo načinom, neobičajnim v parlamentarnem življenju;

ker podpisani poslanci še do danes nismo zadobili v lanski izjavi zahtevanih garancij gledé na svobodo osebe in govora v deželni zbornici tržaški ter niti ne vedo, je-li bila ona izjava kedaj predložena osrednji vladi;

izjavljamo slovenski poslanci, da se ne moremo udeležiti niti letošnjega zasedanja tržaškega deželnega zbora ter smo ta svoj sklep prijavili njegovi ekscelenci, gospodu ministerskemu predsedniku grofu Badeniju.

Ivan Nabergoj, Ivan Goriup, Ivan Marija Vatovec, Fran Dollenz.

Politiške vesti.

V TRSTU dne 4. januarja.

Mihael Klaić. Ves narod hrvatski solzi ob grobu Mihaela Klaića: to ni fraza, to je gola istina. Stranke hrvatske so pozabile za trenotek, da so v navskrižju med seboj, kajti solidarne so v zavesti, da je zatisnil svoje oči jeden najboljših sinov naroda hrvatskega. Sosebno iskreno piše o pokojniku zagrebški „Obzor“, kajti pokojnik je se svojimi nazori stal najbliže „Obzorovi“ skupini. Isti list pravi, da je s pokojnim dr. om Klaićem zginila političnega pozorišča naroda hrvatskega jedna najuglednejih, najmarkantnejih in za narodno stvar najzaslužnejih oseb. Hrvatski prepород v Dalmaciji spajala bode zgodovina z imenom dra. Klaića. Pokojnik je od prvega začetka sodeloval pri tem prepородu in nepopravljiva je škoda, da mu ni bilo usojeno, da kot predsednik deželnega zbora dalmatinskega postavi krono svojemu več kot tridesetletnemu delovanju za razvoj notranje uredbe in uprave v Dalmaciji, koje je ljubil toli zarko.

Životopis pokojnika ni družega nego zgodovina političskih borb za hrvatska prava v Dalmaciji. Treba le primerjati položaj, kakor je bil pred 35 leti, in pa z današnjim napredkom: tedaj, ko se je Klaić prvokrat oglašil, ni bilo v Dalmaciji ni

ni slabša od Rudijeve! Kaj je torej krivo?! — Sklenil sem, da vzamem Rudija za instruktorja, ker le po njegovem praktičnem navodu sem upal seznaniti se z njegovo „ljubavno tehniko“.

Bila sva na „kmetskem balu“ v „Cvetličnih dvoranah“. In mej vsemi onimi pisano konstumiranimi, bujnimi in slokimi plesalkami ugajala sta nama najbolj dva silno živa in nagajiva „bebé“-ja v ohlapnih, jedva do kolen segajočih otroških oblekah roznate barve, velikanskih vegastih slavnikov in višnjevih nogovic...

„Rudi, teh-le se lotiva, kaj?“ nagovoril sem prijatelja podjetno.

„Jaz bi že, a... a... ne vem, če bo kaj, preveč kavalirjev imati!“ — Nič kaj ni bil zadovoljen Rudi. Ko pa sem se takoj oklenil mlajše se je i Rudi njeni tovarišici. Bili sta izredno dobre volje. Pa žejni! — Plačala sva jima, kar se kavalirjem spodobi, kolikor sta hoteli... Plesali, šalili se in smejali smo se ves večer. — Že sem bil preverjen, da ima na moji zabavi le Rudijeva mila zvezda največjo zaslugo. Nò, peripetijo doživljaja sem pričakoval še-le po balu. (Konec pr.)

PODLISTEK.

Rudi in bebéja.

Oh, ta Rudi! — Kadar koli sva prišla skupaj, vselej vedel mi je povedati kak nov pikanten doživljaj. Njemu je trebalo baje le na ulico stopiti in vse ženske oči so bile hrepeneče vprte vanj; — samo malo se je namuzal in — srce je bilo njegovo. Oh, ta Rudi! — Strašno, nepopisno sem ga zavidal.

Časih sva sedela na večer pri čaši piva ondi v stari slovenski beznici. „Pri natakarku“ v Florijanski ulici. In jedva sva ga potegnila dvakrat, trikrat, že mi je začel zgovorno pripovedovati nov dogodek. Danes se je seznanil n. pr. v tramvaju z elegantno, bogato oblečeno damo... spremil jo je, ker je bila noč, do njenega doma, ... nò, ona ga je takoj povabila k sebi na večerjo... tako naglo se ji je prikupil... bila je sama...! Ko jo je osrečen zapustil, izvedel je, da je soupiral s „prima-balerino“. — Drugi pot se je, zavivši okoli hišnega ogla, zaletel naravnost v krasno gospico. „Pardon, tisočkrat pardon!“ prosil je Rudi. In

jedne hrvatske šole, meščanstvo je bilo odtujeno svojemu rodu in po mestecih je bilo čuti le italijansko govoricu; v deželni zboru, v občinah in uradih je neomejeno gospodoval italijanski jezik, hrvatska zavest je dremala in hrvatstvo je bilo zapostavljeno in prezirano. Danes je vse to drugače, kajti očividni je napredek hrvatstva v vseh strokah javnega življenja — in ta napredek je tesno spojen z imenom dra. Klaića.

Klaić se je porodil v hrvatskih Atenah, v staroslavnem Dubrovniku, in sicer dne 19. avgusta 1829. Prve nauke je svršil v svojem rojstnem kraju izbornim uspehom. Nadaljnje študije je vršil v Livornu in v Padovi na Laškem. L. 1854. je odšel na Dunaj, kjer je položil skušnjo za profesorja fizike in matematike. Leta 1857. je postal pravi profesor. Leta 1861. je bil izvoljen poslanec v deželni zbor dalmatinski in s tem se je pričelo njegovo pravo plodonosno politično delovanje in njegovo — mučeništvo. Takoj s početkom svojega političnega delovanja vzela mu je tedanja vlada — kruh, prišel je ob službo. Ali Klaić je bil onih velikih duhov, kojih niti ne morejo doseči taka — mala sredstva. Klaić je v družbi s Pavlinovičem takoj zasnoval v deželni zboru neizprosno opozicijo proti italijanskemu gospodarstvu. Silnemu utisu njegove prepričevalne zgovornosti se ni mogel odtegniti nikdo.

V onem usodepolnem letu 1866. je začela pihati nekoliko milejša sapa. Klaić je postal šolski svetovalec in se mu je poverilo nadzorstvo pri ljudskih šolah in realkah. V letu 1869. je postal deželni šolski nadzornik in poročevalec pri deželni šolskem svetu v Istri. Toda dr. Klaić je odklonil to službo, ker se je hotel posvetiti političnemu delu za prepodob svojega naroda: v deželni in državnem zboru. In tu je bil Klaić visoko spoštovan od prijatelja in nasprotnika in — na najvišjih mestih. Ako hočemo prav označiti uspešnost dela Klaićevega v prospeli one stvari, kojoj je ljubil z vso svojo plemenito dušo, moramo reči le to, da v deželni zboru dalmatinskem, kjer so bili ob pričetku delovanja Klaićevega Italijani absolutni gospodarji, si danes niti ne moremo misliti drugačne večine nego — hrvatsko!

Tudi v najnovější dobi je Klaić v poslanski zbornici odločilno posezal v parlamentarno življenje, v kolikor je bilo isto v tesnej zvezi z zastopstvom Slovencev in Hrvatov. V l. 1893. je se svojimi hrvatskimi in slovenskimi somišljeniki izstopil iz Hohenwartovega kluba ter je zasnoval poseben klub Hrvatov in Slovencev, kojemu je člen tudi naš poslanec Nabergoj. Zadnje dni leta 1895. se je govorilo zopet, da Klaić želi, da bi naši poslanci zopet ustopili v Hohenwartov klub in pogajanja so se imela zopet pričeti sedaj po novem letu. Mi ne vemo, ali je Klaić res gojil to željo, ali to vemo, da je imel pokojnik vsikdar najbolje namene in da absolutno ne bi bil privolil v zopetno združenje se skupino Hohenwartovo drugače, nego pod častnimi pogoji.

Znameniti odstavki v političnem življenju Klaićevem bili bi torej: leta 1861. je postal deželni poslanec, leta 1870. člen deželnega odbora, 1873. državni poslanec in 1877. člen delegacije. A menimo, da mu lepše hvale ne bi mogli izreči, nego ako rečemo, da je bil povsod na svojem mestu.

Te le kratke črtice o pokojnem Klaiću hočemo zaključiti zopet z besedami „Obzora“: Poleg vseh njegovih vrlin dičil ga je najbolj njega čisti in svitli značaj. Bil je poln dobrote in blagote in kot zasebnik ni poznal mržnje in maščevanja. Kar se tiče njegovega značaja, treba mu priznati v posebno hvalo, da je v teh petintridesetih letih, odkar je bil na čelu narodni hrvatski stranki, samega sebe posvečal domovinski in narodni stvari, samozatajevalno delujoč za isto, in da pa pri tem ni nikdar mislil — na-se. Neusmiljena smrt ga je pokosila ravno v času, ko je bil počešen najvišim dostojanstvom v svoji domovini, in ko je nameroval tudi na tem odličnem mestu posvetiti svoj vpliv in svoje umne sile sreči in napredku naroda hrvatskega. Dr. Klaić je umrl, ali njegovo ime bode živelo v hvaležnem spominu bodočim naraščanjem kot uzor rodoljubja, značajnosti in državljskih čednosti.

Ces. namestnik Rinaldini v Poreču? Iz Poreča javljajo predvčerajšnjega dne: Danes zjutraj dospel je v Poreč novi vladni zastopnik

za istrski deželni zbor, okrajni glavar na Vološkem, Fabiani. Za jutri pričakujemo semkaj ces. namestnika Rinaldinija, kateri, kakor se čuje govoriti, nameruje prisostvovati nekaterim sejam prihodnjega deželnozbornskega zasedanja.

Deželni zbori. Jutri se snideta tržaški in istrski deželni zbor. Kar se dostaje tržaškega deželnega zbora, opozarjamo na današnji uvodni članek, v katerem so navedeni vzroki, zakaj se zastopniki naše slovenske okolice tudi letos nočejo udeležiti razprav. Njih sklep je popolnoma utemeljen, kajti naši zastopniki so dolžni svojemu lastnemu in ugledu svojih volilcev, da se ne izpostavljajo zasmehovanju v to dresiranega občinstva na galeriji. Zajedno so naši poslanci prijaviли vzroke svojemu sklepu tudi njegovi ekscelenci, g. ministerskemu predsedniku. V dotičnem spisu najde njegova ekscelenca več kot dovoljno gradiva, ako ga je res volja, priti na jasno ob vprašanju, kdo da izživlje pri nas na jugu?! Ali izživljamo mi, ki stavljamo zahteve, sloneče na določilih temeljnih zakonov, ali pa oni, ki vsprejemajo resolucije in predloge, ki so v dijametralnem nasprotju s temeljnimi zakoni in ki trpe tako ponašanje svojega občinstva nasproti slovenskim zastopnikom, kakoršno vedenje je v strogem protislovju z zakoni najnavadnije in povsodi med omikanimi ljudmi običajne — uljudnosti.

Sicer pa bode letošnje zasedanje deželnega zbora tržaškega jako kratko, kajti na dnevnem redu ni nikake predloge, ki bi bila bistvene važnosti, resolucijama o italijanskem vseučilišču in o uvedanju civilnih matic pa pripisujemo ravno toliko važnosti, kolikor sti je vredne — nikake. Sprvo resolucijo mlatijo gospoda prazno slamo, pri čemer vihti g. Burgstaller največi — sepec, a drugo pa se smešijo. Pri takih vprašanjah imajo prvo besedo drugačni gospodje, nego so naši onorevoli.

O zboru v Poreču nočemo ugibati mnogo, saj nam povedo bližnji dnevi, kdo se pokaže močnejega: ali osrednja vlada, ki je imenovala namestnika deželnemu glavarju proti volji in zahtevi italijanske večine, ali pa — trma gospodujoče gospode. V kolikor sodimo mi, želi res osrednja vlada, da bi prišlo do kakega modus vivendi med manjšino in večino, in ne izključljivo na račun pravic manjšine, vendar pa v tej želji vlade ne vidimo ni najmanjšega jamstva — predobro poznam naše srditeže — niti za znosliveje medsebojno občevanje, kamo-li za spoštovanje pravic večine prebivalstva. V tem je ravno vir vsem neznosnim odnošajem po Istri, da manjšina v zboru zastopa večino v deželi in večina v zboru manjšino v deželi. Pri takem stanju stvari so gospoda seveda grozno vznemirjeni in nervozni, kajti vedo, da številno razmerje mora enkrat prodreti z elementarno silo, in ko se to zgodi, konec bode njihovemu gospodarstvu v Istri. A kdor je v vednem strahu za svoje nadvladje, ta je nervozen, in čim bolj je krivično njegovo nadvladje, tim bolj je razdražljiv. Nočemo biti proroki nesreče, ali jako malo vere imamo, da ne bi tudi v predstojećem zasedanju deželnega zbora isterskega vskipelo in da ne nastane vihar, ki odnese iz Poreča slovenske in hrvatske poslance. Morda se motimo, toda ne verujemo. Ako celó konservativni in katoliški „L' Amico“ — kakor hočemo pokazati prihodnjč — pritrjuje nazorom liberalne večine o ustavnih pravicah Slovanov, potem si res ne moremo misliti, kje bi se našel v italijanskem taboru zares zmeren in — konservativen mož.

Za državne uradnike. Takoj, ko se zopet snide državni zbor, pride na vrsto vprašanje uravnanja plač državnim uradnikom. Dotičnemu načrtu je baje namen ta, da se nižim trem razredom poviša plača ter da se jim nekako zagotovi, da hitreje pridejo v višo vrsto.

Obnovljenje pogodbe z Ogersko. Danes so se ogerski ministri menda povrnili zopet v Budimpešto, ker so dovršena prva posvetovanja o pogodbi z Ogersko. Koncem tega meseca pa odidejo naši ministri v Budimpešto, kjer se bodo nadaljevala posvetovanja. Včeraj in predvčerajnjem so se razprave sukale o carinski in trgovinski zvezi.

Ob tej priliki so si gospoda obojestranski ministri delali tudi poklone. Gospod grof Badeni se je opravičeval in je obžaloval, da antisemitska stranka po listih in zakonodajnih zastopih toli

ljuto napada Ogersko. Izjavil je tudi nado, da se obnovljenje pogodbe dožene čim preje, ker je splošna želja, da za dobe milenijskih svečanosti zginejo vsa uprašanja, ki so v dotiki z državnim pravom. Hitrega obnovljenja je pa želeli tudi iz tega vzroka, ker se bliža h koncu 6letna doba sedanje poslanske zbornice in bi bilo nevarno, prepuščati rešenje tega vprašanja nevarnosti, ki utegne nastati iz morebitnega nenadejanega in nevšečnega izida volitev.

Gospoda se boje torej novih volitev. A mi se ne moremo prečuditi trditvi, da rešenja tega vprašanja ni smeti prepuščati novi bodoči zbornici. Človek bi res moral misliti, da je sedanja zbornica uzor-parlament, kakoršnega nam ni pričakovati vse bodoče čase. V resnici pa je naš parlamentarizem zlezal toli nisko, da ne le ne ume čuvati koristi svojih mandantov, ampak se ne briga niti za svoja lastna prava, za svoj ugled in za svojo veljavo. Po našem uverjenju so gospoda tudi res ne boje toliko, da bi mogel priti slabši parlament, temveč boje se najbrže, da pride boljši, to je tak, ki bi pokazal nekoliko več odporne sile proti nezmernim zahtevam onostranske polovice in ki bi bil morda tudi toli odločen, da bi pustil raje, da pride do krize, nego da bi hotel obnoviti pogodbo na stari podlagi: na podlagi dajanja na avstrijski in prejemanja na ogerski strani.

Jako značilno za postanek in nprav velike napetosti med vlado in krščanskimi socialisti je pa vsakako, da se je naš ministerski predsednik najprvo spomnil antisemitov, ko se je poklanjal ogerskim ministrom ob začetku posvetovanj — za obnovljenje pogodbe z Ogersko. Jasno je torej, da je to poslednje vprašanje ona os, okolo katere se suče prepir med vlado in antisemiti. In iz tega dejstva si lahko dela primerne sklepe vsakdo sam.

Italija v Afriki. Počasi razumevajo stvari tudi v Italiji. Brzjavljajo namreč iz Rima, da nikdo ne smatra za resna tista „mirovna pogajanja“ med generalom Baratierijem in Makonenom. Hotela sta menda slepiti jeden drugega; bodočnost pa pokaže, kdo med njima je bil bolj navihan. List „Don Chisciotte“ nadaljuje z vso odločnostjo svojo vojno — proti afričanski vojni. Povprašuje po vsej pravici, da-li je smatrati resno tako vlado, ki v toli kritičnih trenutkih nima družega posla, nego da si daje brzjavljati iz Masave želje po — fotografijah itd.

List „L' Italia Militare“ daje lepe in modre nasvete, kako bi morali ukreniti in kaj bi morali izvršiti Italijani, ako hočejo kaj doseči. Na vsak način treba dati šoancem najresnejšo lekcijo in izbiti jim iz glave misel o zopetni priboritvi po krajine Tigrè. Ne samo izgnati, ampak uničiti jih treba, da se ne bodo mogli združiti z Menelikom. Zato treba pošiljati novih in novih batalijonov v Afriko.

Res lepi nasveti, ki bi gotovo pomogli Italijanom iz vseh zadreg, ako bi bili — izvedljivi. Le žal, da so taki lepi nasveti lože izgovorjeni, nego izvršeni. Lahko je rečeno, tega ali onega moram uničiti. Kaj pa ako so krajevne razmere take, da so v priloge le mojemu nasprotniku, tako, da moram biti sam v skrbeh, da svojo kožo obvarujem nesreče? In tako se res godi Baratieriju. Isti ima vse roke polne posla v ta namen, da svojo vojsko varuje pred nenadnimi napadi od strani nasprotnikov. Mnogo, mnogo batalijonov bi pomagalo seveda, ker so na vse zadnje italijanske čete morda vendar nekoliko bolje organizovane nego pa šoanske. Ali mnogo batalijonov stane mnogo milijonov, katerih pa v Italiji — nimajo. List „Tribuna“ trdi, da bi trebalo najmanje 20 batalijonov in 8 baterij samo za borbo proti šoancem. Koliko bode stalo to? In potlačena Italija naj bi za dlje časa prenašala taka bremena? To vprašanje pa vznemirja vse resneje političske kroge v Italiji. Brzjavka iz Rima pravi namreč, da bode to podjetje stalo toli ogromnega denarja, da ne bode mogoče vzdržati državnega proračuna v dobrih odnošajih.

Konečno bodi še omenjeno, kar pišejo francoski listi o položenju na bojišču afričanskem. Rimski viri trde sicer, da so francoska poročila tendenciozna, vendar pa treba zabeležiti tudi ista, ker po našem mnenju zaslužijo vsaj toliko vere, kolikor italijanska, koja poslednja so včasih izmišljena toli najvino-neumno, da je možno otipati

s prstom, da niso resnična. Francozka poročila trde torej, da so glavari domačinov popolnoma jedini med seboj in Menelik se pripravljajo, da udari na Italijane z vojsko 73.000 mož. No, za uničenje take sile treba več nego jednega lepega članka v „Italia militare“ in pobožnih želja v oficijoznih poročilih, ampak treba vojakov, pušk, kanonov in milijonov.

Vrenje v južni Afriki. Angleški minister Chamberlain je brzojavil predsedniku republike transvaalske, Krügerju, nado, da poslednji ne da ustreliti ujetnikov. Predsednik Krüger je odgovoril: „Nisem odredil, da naj se postrele ujetniki; usoda istih se odloči popolnoma v zmislu tradicij republike“.

Z ozirom na vesti, da se ob meji transvaalske republike zbirajo zopet vojne čete angleške, nada se Krüger, da Anglija prepreči nadaljnje invazije. Na to je odgovoril lord Chamberlain, da je že odposlan vladni zastopnik Bulunwayo s posebno komisijo, da prepreči nadaljnje navale. Zajedno je zadržal, da angleška vlada bode vestno spoštovala določbe dogovora od leta 1884.

Boleti mora pač ponosno Anglijo, da se je morala toli ponižno umakniti pred malo republiko v južni Afriki. Ali čuditi se temu ni, kajti v očigled toli drznemu in nesramnemu kršenju mednarodnega prava in natančno določenih pogojev se je seveda vsa Evropa postavila na stran republike in proti Angliji. Zlasti čestitka nemškega cesarja predsedniku Krügerju da je huje zadela Anglijo, nego pa poraz sam, ki so ga doživeli. S tem se je še bolj razširil prepad, ki loči obe vesili odkan se je Nemčija odločno postavila na rusko stran ob kitajsko-japonski vojni. Vsi angleški listi označujejo brzojavko nemškega cesarja kot čin, sovražen Angliji.

Različne vesti.

Slovenska šola pri sv. Jakobu. Ker je do sedaj nepoznana roka užgala četrti razred, bode v tem tednu poldnevni poduk v 4. in 5. razredu. Zjutraj pridejo učenci petega, popoldne pa oni iz četrtega razreda v šolo. Vodstvo.

O smrti dr. Klaiča pišejo iz Zadra dne 5. t. m.: Objavili ste že v svojem listu, da smo izgubili občespoštovanega, vrliga predsednika našega deželnega zbora. Veleučeni dr. Klaič umrl je vsled zastrupljenja krvi. In kako malenkosten je bil vzrok, ki je spravil pod zemljo tega velezaslužnega moža! Na nogi se mu je napravil žulj, katerega si je prerezal pred par meseci. Ta mala rana na podplatu se nikakor ni hotela zaceliti in v njo so došle koje strupene snovi, ki so polagoma razdejavale vso kri. Za časa Klaičeve bolezni v Spljetu ni bilo nikakoršnih veselje, v Zadru pa so darovali po vseh cerkvah sv. maše in opravljali molitve, da bi Klaič ozdravel. Nadškof je bil odredil, da se je otvorila rakev sv. Simona občinstvu. Dan na dan prihajalo je na tisoče vernikov, ki so molili za zdravje odličnega bolnika. Bog je sklenil drugače! . . .

Pogreb dr. Klaiča bil je sijajen. Truplo pokojnikovo prepeljali so na parnik, ki je je odvel v Dubrovnik, kjer so je položili v rakev.

Za „Božičnico“ so nadalje davovali: G. a Perko 2 Kr. Ana Abram 5 Kr. g. Mar. Fratnik 4 Kr. g. g. M. a. M. a. 4 Kr. g. Irene Abram 4 Kr. g. A. Alojzija Dolenc 4 Kr. g. a Ana Pertot 2 Kr. g. a. I. p. a. v. i. c. 4 Kr. g. g. a. Delkin 4 Kr. g. o. s. p. a. S. a. t. a. k. i. 2 Kr. g. o. s. p. o. d. N. e. g. o. d. e. 2 Kr.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti se je nabralo v osmici g. G. na Greti 26 st. kot preostanek računa, in v zadružni krčmi v Rojanu 2 Kr. kot iztržek kotla hrušk; nadalje so darovali za podružnično božičnico po g. Karižu g. g. Omot Elegibzil 60 st. Droghe 60 st. Počkaj M. 2 Kr. M. Lavrenčič 1 Kr. Ant. Urdich 1 Kr. J. E. Z. 80 st. X. Y. 1 Kr. Kukar 1 Kr. A. Vesel 1 Kr. Ed. Lampe 1 Kr. T. U. 1 Kr. Siromak 28 st. A. Lampe 1 Kr. Iv. Detela 1 Kr. Ščuka 1 Kr. Jak. Pertot 1 Kr. N. N. I 1 Kr. A. K. 2 Kr. Anton Taveer 1 Kr. Anton Kvas 1 Kr. Urb. Lenček 1 Kr. M. Novak 1 Kr. A. Godina 1 Kr. Ant. Vrale 1 Kr. N. N. 60 st. A. Goljevšček 1 Kr. A. Karis 1 Kr. U. Mrevle 44 kiselcev - po gospici M. Podkrajškovi Ig. Nusdorfer 2 Kr. M. Prhavec 1 Kr. Olga Pegan 80 st. El. Mekina 40 st. Herm. Kočjančič 30 st. Olga Stanovič 80 st. Vek. Žigon 1

Kr. Marg. Frenetič 80 st. Pregel Ang. 1 Kr. 20 st. Frančiška Jaklič 40 st. Julija Majcen 60 st. Kožef Kirn 60 st. Marija Fatur 40 st. Karolina Simšič 1 Kr. Pavla Urbančič 60 st. Marija Gabrielčič 30 st. Jožef Regent 1 Kr. Andrej Pertot 10 Kr. č. g. Ivan Černe 2 Kr. Martha Fritsch 10 Kr. Ana Marn 1 Kr. Helena Bello 2 Kr. Rudolf Bijeker 40 st. N. N. 4 Kr.

Volitev novega županstva v Nabrežini bila je dne 4. t. m. Županom je zopet izvoljen gosp. Ignacij Tance, prvim podžupanom g. Martin Pertot, drugim podžupanom g. Štefan Gruden. Oba podžupana izvoljena sta na novo.

Podružnica tržaškega veteranskega društva v Nabrežini priredi v nedeljo dne 12. t. m. v dvorani gosp. Ig. Tance-ta društveno veselico s petjem in plesom ter prijaznim sodelovanjem pevskega društva „Nabrežina“. Začetek veselice točno ob 6. uri zvečer. Vstopnina za moške (vključno k plesu) 1 gld., za ženske 30 nvč. Vsak društveni član ima pravico dovesti po jedno žensko s seboj, za katero ni plačati vstopnine. Gostje dobro došli. K obilni udeležbi uljudno vabi Odbor.

„Lega nazionale“. Tržaška podružnica te zloslavne družbe imela je minolo nedeljo svoj letošnji redni občni zbor. Kakor čitamo v tukajšnjih laških listih, počastil je zborovanje s svojo prisotnostjo župan tržaški, dr. Ferdinand Pitteri. Društveni predsednik, pisatelj dr. Atilij Hortis (oni, ki je skoval napis za znano, pogorelo ploščo „XX. secol di vita latina“) je izustil prav ponosen govor, v katerem je naglasil moč te „šolske“ družbe. Bombastiških fraz, kakor „avita coltura“, „italianità“, „latinità“ itd. je seveda odmevalo pogledišču „Filarmonico Dramatico“, toda podrla se vendar ni, in tudi mesto ohranilo je navadno svoje lice.

Trgovina z istrskim vinom. Tekom leta 1895. izvozili so iz pristanišča v Poreču 80.830-58 hektolitrov istrskega vina (56.240-89 hektl. v Trst, 14.395-57 v Pulj in 10.194-12 na Reko). Tekom leta 1894. izvozili so 77.901-03 hl. in leta 1893. le 56.102-47 hl. Kakor je razvidno iz teh števil, narašča trgovina z istrskim vinom, nasprotno pa, kakor omenjamo na drugem mestu, pada uvažanje laškega vina. To dejstvo belajimo zadovoljstvom.

Dávica v Trstu. Iz vseletnega, skupnega zdravniškega izkaza o kužnih boleznih v Trstu, razvideti je, da je bilo prijavljenih od 1. januarja do 31. decembra 1895. 2015 slučajev dávice ter je umrlo izmed obolelih 280 otrok. Torej je umrlo le 18-89% obolelih, v tem ko je bilo leta 1894. 1167 sl. dávica in pa 350 ali 30% umrlih. Te številke jasno govoré, kolike, neprecenljive vrednosti je Behringov serum!

Kužne bolezni v Trstu. V dóbi od 28. min. do 4. t. m. bilo je prijavljenih v tržaški občini: 1 sl. kózic, 3 sl. ošpic, 8 sl. škrlatic, 32 slučajev dávice. Umrli so 4 otroci za dávico in 4, že prej obolele osebe, za legárjem.

Iz Barkovelj nam pišejo: Tudi v „Edinosti“ je bilo čitati, da se je tu pri nas obesil neki Danev z Opčn. Italijanski listi so povedali hitro, da je nesrečnež storil ta korak radi ubožtva. To je sicer res, ali vedeti treba radi kakega ubožtva Danev se je pred 14 dnevi prijavil bolnega pri okrajni blagajni. Zdravnik okrajne blagajne ga je spoznal bolnega ter mu privolil podporo za 4 dni. Potem pa je šla žena Danevova k okrajnemu podnačelniku v Barkovljah naznaniti, da je nje mož še bolan ter je prosila zajedno, da bi dali istemu bolniško spričevalo, ker hoče iti v mestno bolnico. Okrajni podnačelnik je pa odgovoril ženi, naj le gre k zdravniku. Žena je tudi res storila tako. Toda zdravnik jej je iztrgal knjigo, vrgel isto od sebe ter rekel: Naj gre le delat! Prišedša domov, povedala je žena vse to svojemu bolnemu možu. Istega dne zjutraj šla je zopet k okrajnemu podnačelniku z opetovano prošnjo, naj vendar napravi list, potreben za vsprejem v bolnico, omenjeni gospod jej je pa odgovoril, da nima časa sedaj, naj pride popoldne, ako hoče. Po takem uboga žena zopet ni ničesar opravila, obvestila je o tem svojega moža, a poslednjega se je polotil obup in žalost in storil je konec svojemu življenju na toli žalosten način. To so suha dejstva, komentar pa naj si vsakdo napravi sam.

Iz Pazina nam pišejo: Marsikaj se je že čitalo o naših pravnih istrskih razmerah. Da se tudi pri nas najboljše godi onim javnim organom, kateri

znajo dejanski pokazati svojo mržnjo do vsega, kar je slovenskega, to je tudi znana stvar.

Ta potuha je pa obrodila že marsikateri slab sad.

Kakor je znano, so tudi pri izgredih v Gologorici sodelovali neki pisarji pazinske sočnije. Drugi so pa pri družih prilikah izživili Hrvate, mirno sedeče v gostilni. Vse to pa jim ni čisto nič škodovalo, marveč še vzrasel je njih ugled pri kolegih in morda celo kje drugje.

Da so pa taki junaki živeli v veliki milosti posebno pri naših Italijanih, to se razume pač samo ob sebi. Kako čudo torej, ako so si v uradnji in zunaj uradnje dovolili marsikaj, kar ni bilo prav ter se niti ni vjemalo z ugledom urada, v katerem so sedeli in v katerem se mora krojiti pravica. Pa kaj to škodi, saj škodo je trpel navadno „barbar“, hrvatski kmet, za katerega po koranu naših Italijanov itak ne obstoji pravica.

Naravno je torej, da so ti ljudje postajali čim bolj predrzni. Za to se pa nikar čisto nič ne čudimo raznim govoricam o stvareh, ki si jih dovoljujejo ti pisarji. Oh, prekrasne naše pravne razmere zares in ti uradni ugled, za katerega se je zaman trudil Kielmansegg in sežbode pri nas še marsikdo trudil! Metlo, metlo in pa kako strašnoško brezovko v roko!!

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju prejelo je o božiču razna darila. Iz Laškega trga je poslal g. dr. Jos. Kolšek, odvetnik, 15 gld., katere so darovali gg. Andr. Elsbacher trgovec, 3 gld., I. Četina, učitelj, 1 gld., Rudolf Kuketz, pivovar, 3 gl., dr. Jos. Kolšek odvetnik, 2 gld., vsi v Laškem trgu. V Celju pa so darovali gg. Vavken, dr. Kapus odv. kandidat, A. Kolenc, trgovec, Karl Vanič, trgovec, Ant. Mlinerič, trgovec, P. Kostić (Hrvat) vsak po 1 gld.

— Iz Postojne je društvu poslal g. Peter Kraigher, 39 gld. 50 kr. Darovali so gg. Ant. Dietrich, trgovec, 2 gld., Jan Vičič, posestnikov sin, 1 gl., Miroslav Vičič, vel. župan, 1 gld., Rih. Šeber, tiskar, 1 gld., Jan Ružička, vel. zemljemerec, 1 gld., Ludv. Mahorčič, mali zemljemerec, 1 gold., Ferl. Gaspari, c. kr. okr. živinozdravnik 2 gold., Avg. Petrič, jurist, 1 gld., dr. Dragotin Treo, odvetnik, 5 gld., Fran Arko, ljud. Dietrich, Alojzij Burger posestniki, po 1 gld., I. Dekleva posestnik, 5 gld., Štefan Primožič učitelj, 1 gld. I. Kutin, trgovec, 1 gld., Janez Thuma, šolski nadzornik, 1 gld., Ivan Lavrič, c. kr. davčni pristav, 1 gld., Makso Šeber, fotograf, 50 nvč., dr. Ivan Eržen, c. kr. okr. zdravnik, 2 gld. Anton Vodopivec, c. k. poštar, 1 gld., Peter Kraigher, trgovec, 1 gold., Fran Jurca, trgovec in posestnik, 3 gld. Al. Kraigher, trgovec, 1 gld., vsi v Postojni, dalje gg. dr. Mat. Hudnik, odvetnik v Ljubljani, 2 gld., Iv. Korošec, posestnik v Št. Patru, 1 gld., I. Ullrich, ravnatelj hotela v Trstu, 1 gld. Iz Vrhnike je poslal g. Tone Flis, knjigovodja 24 gld., katere so darovali gg. Gabriel Jelovšek, posestnik, Anton Komotar, c. kr. notar, dr. Janko Marolt, zdravnik, Jos. Lenarčič, tovarnar in dež. poslanec, g. a. Marija Kotnik, veleposestnica na Verdu, po 3 gl. g. Ant. Flis, knjigovodja na Verdu, 2 gold., gg. Bogdan Kobal, c. kr. okraj. sodnik, I. Požar, c. kr. kancl. dr. Anton Rogina, c. k. sodni pristav, gospa Frančiška Korenčan, pos. soproga, Ivan Gruden, c. kr. davkar v pok., M. Brilej trgovec, vsi na Vrhniki po 1 gl., gg. Jurij Fajfa, not. kand. in Jos. Serbič not. uradnik, oba na Vrhniki po 50 nvč., g. Ivan Jesenko c. k. profesor v Trstu, 5 gld. Iskrena hvala vsem vrlim darovalkam in darovalcem, osobito pa gg. nabiralcem za trud. — Dalje darove vsprejema vč. g. dr. Fr. Sedej, c. in k. dvorni kapelan i. t. d. Dunaj, I. Augustinerstrasse, 7.

Uvažanje italijanskih vin v Avstrijo padlo je izdatno. Novembra meseca min. leta bilo je vpeklanih 49.881 kub. m., a istega meseca 1891 leta poplavila je Italija našo državo s 84.290 kub. mi. Lani bilo je vpeklanega od 1. januarja do konca novembra meseca 689.509 kub. metrov ital. vina, prejšnje leto pa v isti dóbi 782.978 kub. m. Uvažanje je torej padlo za 93.469 kub. metrov, ali za 12%.

Napad s karbolno kislino? Včeraj popoldne došel je 26l. A. Bortoluzzi posestnik v Trsteniku in lastnik hšt. 3 gostilne v ulici Commerciale, v neko gostilno v ulici Belvedere. Hkrati je vstopila v to gostilno babica Ana Svetina stanujoča v ulici

